

VEDRAN DEVČIĆ

Najveća je
investicija Luke
Rijeka u posljednjih
40 godina 350
milijuna kuna
vrijedan pozadinski
kontejnerski
terminal Škrljevo

Foto: Pixsell

POSLOVNA SCENA

GRADA RIJEKE

Luka je i bez nizinske pruge ključna za riječki biznis

Odluka o gradnji nizinske pruge, pa i gospodarskoj budućnosti Luke i Rijeka, donosit će se u Zagrebu. No i takva je Luka danas najvažnija tvrtka u gradu. Posao i egzistencija oko 5000 ljudi u Rijeci vezani su, izravno ili neizravno, uz lučki biznis

Od nekad moćnog industrijskoga grada u koji se trbuhom za kruhom dolazilo iz cijele bivše države, nakon 25 godina tranzicijskog vrludanja Rijeka je danas grad u kojem su najmoćnije tvrtke trgovački lanac Plodine i podružnica austrijske Erste banke, nekadašnje Riječke banke. I to samo zbog velikog broja trgovačkih centara i poslovnica diljem države, ne zbog aktivne gospodarske politike u Rijeci. Grad na Rječini pun je napuštenih skladišta, zaboravljenih industrijskih pogona i oronulih tvorničkih hala koje dominiraju gradom. U nekima od njih danas umjesto strojeva spavaju beskućnici. Svu tu industrijsku baštinu tek treba prenamijeniti, ispuniti korisnim sadržajem i kapitalizirati u turizmu, ali za to su potrebni i strategija i malo političke odlučnosti. Treći najveći grad u državi zbog skučenih je administrativnih granica i položaja čak formalno ostao i bez industrijske zone. Najveći gospodarski potencijal regije – Kukuljanovo – najveća i infrastrukturno najopremljenija industrijska zona u Hrvatskoj, pripada Gradu Bakru, pa je donedavno industrijska Rijeka spala na samo nekoliko proizvodnih slova.

Lučki grad U Kukuljanovu se gradi i najveća investicija Luke Rijeka u posljednjih četrdeset godina, 350 milijuna kuna vrijedan pozadinski kontejnerski terminal Škrljevo koji će se nadovezati na terminal Brajdicu. No taj najvažniji terminal za kontejnere u gradskom središtu u koncesiji je do 2041. Većinski je vlasnik Jadranskih vrata International Container Terminal Service (ICTSI) s Filipina premda 49 posto udjela još drži Luka Rijeka. Unatoč tome Luka se ne predaje, ima i drugih terminala, onaj za živu stoku, rasute terete, žitarice, kondicionirane i konvencionalne terete te drvo, a blizina srednje Europe, s kojom je Rijeka povezana kakvom-takvom željeznicom, ipak pruža neke mogućnosti, premda neiskorištene. Cijeli grad na neki način živi i radi uz luku. Uz nju se vežu svi agenti za brodove, špediteri, operateri, Lučka uprava, Lučka kapetanija, Carina, zaštitari, dezinfekcija, dobavljači specifične lučke uprave, pa i željeznica. Ugrubo, samo na riječkom području pet tisuća ljudi radi na poslovima izravno ili neizravno povezanim uz lučki biznis. – Prva, druga i u leri se spuštamo do luke – kažu neki od poduzetnika u Rijeci koji žive od nje, stoga

ih posebno mori povijesni kontekst u kojem je trebala pokrivati potrebe Njemačke (Bavarske), Austrije, Češke, Slovačke, Slovenije, Mađarske, Srbije, a pogotovo Hrvatske, što više-manje jest radila do 80-ih godina prošlog stoljeća, kad joj prvenstvo preuzima ne samo glavni dotadašnji konkurent Trst nego i Kopar. Rijeka danas ima 20 posto kontejnerskog prometa od konkurencije u Kopru i 33 posto prometa tršćanske luke. Predsjednik Uprave riječke luke **Vedran Devčić** kaže da im se zbog nedostatka prostora znalo događati da moraju odbiti dodatni posao punjenja i pražnjenja kontejnera. Prošlu je godinu Luka završila u minusu od 10 milijuna kuna. Dugo se najavljuje privlačenje kineskih investitora koji bi uložili velik novac u njezinu modernizaciju, no tek kada država sagradi nizinsku prugu Rijeka – Zagreb – Botovo. Tako budućnost Luke i Rijeke uvelike ovisi o odlukama iz Zagreba.

BRODOGRADNJA

Oba riječka škvera nakon privatizacije posluju pozitivno. Knjiga narudžbi 3. maja puna je do 2018., a i Lenac će zbog nedostatka domaće radne snage angažirati ukrajinske brodograđevne radnike

Povratak brodogradnje

Od ostalih rijetkih preživjelih industrijskih divova najbolje posluje Brodogradilište 3. maj, koje je lani povećalo prihode za 23 posto i gubitak iz 2014. preokrenulo u dobit od 144 milijuna kuna. Otkad ga je 2013. od države za jednu kunu preuzeo pulski Uljanik, škver s Kantride stoji sve bolje. Početkom listopada s navoza je porinut treći brod od četiri planirana ovogodišnja, 183 metra dug trajekt Santiago. Direktor **Domagoj Klarić** izjavio je kako to potvrđuje da se u riječkom škveru mogu konstruirati i sagraditi vrlo složeni i zahtjevni projekti. Knjiga narudžbi puna je do 2018., a brodogradi-

lišće muku muči jedino s manjkom kvalificirane radne snage, pa se u nedostatku domaćih zavarača, cjevara, brodomontera i drugih okreće prema ukrajinskim brodograđevnim radnicima, na dobrom glasu po kvaliteti i marljivosti. Ukrajinci stižu i u drugo riječko brodogradilište kako bi pripomogli na remontu zapovjednog broda Šeste flote Američke ratne mornarice 'USS Mount Whitney'. Brodogradilište Viktor Lenac u uvali Martinšćica lani je ostvarilo rekordne rezultate u 120 godina postojanja, najviše zahvaljujući složenom remontu broda Američke mornarice. – USS MW opet dolazi 15. prosinca na opsežni zahvat modernizacije komunikacijskih sustava. Ugovorena je vrijednost osnovnog projekta 23 milijuna dolara, a s opcijom dodatnih radova mogla bi dosegnuti 31 milijun dolara – rekao nam je predsjednik Uprave **Aljoša Pavelin**.

S čak 26 brodova, od kojih su 23 novogradnje, vrijednih ukupno 281 milijun eura, planira u idućih 12 godina flotu pomladiti Jadrolinija, državni putnički brodar koji pokriva 85,6 posto tržišta. Početkom iduće

GLAVNI AKTERI

MILE ĆURKOVIĆ
PLODINE

Trgovački lanac sa 75 supermarketa diljem Hrvatske pozicionirao se prema veličini iza Konzuma, na drugo mjesto.

CHRISTOPH SCHÖFBÖCK
ERSTE BANKA

Treća je po snazi banka na hrvatskom tržištu, s agresivnom marketinškom strategijom.

ALAN KLANAC
JADROLINIJA

I s liberalizacijom linijskog prijevoza planira zadržati sve 34 linije, a možda i izići na šire mediteransko tržište.

DOMAGOJ KLARIĆ
BRODOGRADILIŠTE 3. MAJ

Knjiga narudžbi puna je otkako ga je preuzeo pulski Uljanik, jedini je problem manjak kvalificirane radne snage.

ALJOŠA PAVELIN
VIKTOR LENAC

Bilježi odlične rezultate zahvaljujući remontu brodova američke mornarice, jedan očekuje i u prosincu.

GLAVNI AKTERI

IVO USMIANI

JGL

Ukupni prihod tvrtke lani je povećan, a u isto je vrijeme realizirano najveće ulaganje, ono u gradnju novoga proizvodnog pogona.

DRAGOMIR PERUŠIĆ

BRODOKOMERC NOVA

Trgovački lanac od čak 65 prodajnih mjesta od Kastva do Crikvenice s tendencijom rasta.

ŽELJKO KISIĆ

PREHRAMBENO-INDUSTRIJSKI KOMBINAT

PIK proizvodi tjesteninu, pekarske proizvode, mlijeko i mliječne proizvode, ulaže i u plastičarstvo te razvija lanac prodavaonica.

ONI KOJI DOLAZE

DAMIR KRNIĆ

LOGISTA

Publikacija u izdanju Londonske burze svrstala je tvrtku među 1000 SME-ova u Europi koji u posljednje tri godine najviše rastu.

➔ godine, kad se potpuno liberalizira brodski linijski prijevoz na Jadranu, riječkom brodaru stiže europska konkurencija, no on planira zadržati sve 34 linije, a možda i izići na šire mediteransko tržište. – Sektor razvoja proučava promet i konkurenciju na tim linijama. Otvorenje hrvatskog tržišta prilika je da hrvatske tvrtke, uključujući Jadroliniju, uđu i na druga tržišta prije nego što će se to dogoditi ovdje. Pritom mislim na one mediteranske zemlje koje imaju velike otoke i male udaljenosti, npr. Grčku, Italiju, Španjolsku – otkrio nam je predsjednik Uprave **Alan Klanac**.

JGL-ov uzlet Na mnogim stranim tržištima, od Bliskog istoka do Rusije i jugoistočne Azije, već je JGL, uspješna riječka farmaceutska tvrtka koja je prošle godine na ulazu u grad s autoceste sagradila 361 milijun kuna vrijedan kompleks Pharma Valley i pokazala da nekadašnja vitalnost riječke industrije nije potpuno nestala te da se u relativno kratkom razdoblju u Rijeci može stvoriti i potpuno nova industrija. Usmjeren na segment OTC-a, bezreceptnih lijekova, JGL je danas najveći svjetski proizvođač preparata na bazi morske vode i stalno raste.

– Lani smo povećali ukupni prihod i profitabilnost. U isto smo vrijeme realizirali smo najveće ulaganje u svojoj povijesti, gradnju novoga proizvodnog po-

gona. Tako smo pokazali da vjerujemo u razvoj utemeljen na vlastitoj inovativnosti i usmjerenosti na vanjska tržišta – izjavio je predsjednik Upravnog odbora **Ivo Usmiani**.

Najbolje u Rijeci posluju Plodine, trgovački lanac u vlasništvu samozatajnoga **Mile Ćurkovića**, trenutno drugi po snazi u državi, iza Konzuma. Tvrtka zapošljava više od 3000 ljudi, ima 75 trgovina diljem zemlje i prošle je godine ostvarila prihod od gotovo četiri milijarde te dobit od 40 milijuna kuna. Na drugom je mjestu s 3,5 milijardi kuna prihoda, ali i prošlogodišnjim neplaniranim gubitkom zbog konverzije kredita u švicarskim francima, hrvatska podružnica Erste&Steiermärkische banke sa sjedištem u Rijeci. Treća banka na hrvatskom tržištu prema visini aktive ima više od 850.000 klijenata i zapošljava više od 2300 ljudi.

Najveći hrvatski autobusni prijevoznik Autotrans prije dvije je godine promijenio adresu sjedišta. Formalno je registriran na otoku Cresu kako bi uštedio zbog povlaštenoga trajektnog prijevoza za otočne tvrtke, ali Uprava je ostala na Žabici i Škurinjama. O planovima Autotrans grupe, koja održava više od 500 linija, ima 20 kolodvora i terminala te više od 480 autobusa, govorio nam je član Uprave **Igor Krmpotić**. – Jedan od strateških ciljeva jest maksimi-

TEHNOLOGIJA I INOVACIJE PODLOGA ZA KONKURENTNOST

Otkako je Rijeka svedena uglavnom na administrativno središte, a nekadašnji dijelovi grada postali su općine u kojima se razvijaju industrijske zone, malo tvrtki ostalo je u samom gradu. Najprofitabilnija je grana trgovina, najjači je naglasak stavljen na jačanje prometne važnosti Rijeke zbog njezina geografskog položaja i luke, a proizvodnja i industrija izbačene su na periferiju. Tako u strategiji grad polaže velike nade u turističko i kulturno

brendiranje zbog industrijske baštine, prostori nekadašnjih tvornica zjape i jedina je inicijativa ona poduzetnička. Nove generacije čiji su očevi ili čak djedovi radili u tim tvornicama danas pokušavaju razviti tvrtke koje nešto proizvode, koje su barem onaj mali, najmanji, kotač u razvoju novog proizvoda. To se vidi u inkubatorima, startupovima, ma-lim, ali probitačnim tvrtkama koje se zasnivaju na tehnologiji i znanosti. Logista je zasjenila mnogo tvrtki sličnog IT profila. Exevio i Step Ri inovativ-

ne su tehnološke tvrtke kojima je san proizvodnja upravo u Rijeci. Taj je potencijal prepoznat pa se pokušava razviti konkurentno gospodarstvo koje se temelji na inovacijama, digitalizaciji i društvu znanja. Tipičan je i primjer Rijeke u svjetlu bivših industrijskih gradova koji inzistiraju na politici održivih izvora energije, ekologije i odlaganja otpada, pa se razvijaju tvrtke koje se brinu za to, poput Metisa, koji je nedavno zgradu preselio iz Rijeke, ali glavni je u tom sektoru.

EDI BUDIMILIĆ

EXEVIO

Tvrka razvija mobilne aplikacije, internetska rješenja i računalne igre, razvila je i prototip pametnog prekidača za pametno grlo žarulje.

MIROSLAV VRANKIĆ

E-GLAS

Osnivača tvrtke za inteligentne računalne sustave i asistivnu tehnologiju za osobe s posebnih potrebama Google je uvrstio među najveće inovatore u regiji.

ŽELJKO MILJANIĆ

RIDENT

Tim od 160 zaposlenika u Rijeci i Poreču na godinu obradi više od 50.000 posjeta pacijenata, većinu u sklopu programa dentalnog turizma.

ranje suradnje među članicama Grupe i još bolje pozicioniranje za širenje poslovanja kako bi se osigurala sveobuhvatna prijevozna ponuda na domaćem tržištu. Do 2020. ostvarit će se projekti razvoja i novih rješenja internetske prodaje karata, mobilnih aplikacija, intermodalnog prijevoza, upravljanja cijenama i prijevozom.

Status lidera u dentalnome zdravstvenom turizmu drži riječki Rident s 39 ordinacija u Rijeci i Poreču, dentalnim laboratorijem, dva radiološka odjela i dobiti od 40 milijuna na 123 milijuna kuna prihoda.

– Poliklinike Rident nude sveobuhvatnu dentalnu uslugu i zapošljavaju 45 doktora dentalne medicine. Tim od 160 zaposlenika na godinu obradi više od 50.000 pacijenata, od toga 80 posto iz Italije, ali i Slovenije, Austrije, Švicarske i Njemačke – rekao nam je ravnatelj **dr. Željko Miljanić**.

Od cigareta do elektroničkih usluga

Logista je prije 22 godine krenula s veleprodajom cigareta kao TDR-ova distributerka, a onda se razvila i kao distributerka Vipnetovih usluga, Cellularline dodatne opreme za mobilne telefone i elektroničkih vaučera, bonova i drugih elektroničkih usluga za teleoperatore te JTI-jevih duhanskih proizvoda.

– Ove godine izišli smo u publikaciji u izdanju

London Stock Exchangea među tisuću tvrtki koje u posljednje tri godine najviše rastu prema broju zaposlenih i ostvarenom prometu većem od 20 milijuna eura. Stalno se mijenjamo i tražimo nove poslovne prilike. Ne treba biti statičan i prošla su vremena kad se 30 godina moglo živjeti samo od jednog posla. Ne budete li se mijenjali, neće vas biti. To se nama moglo dogoditi kad je TDR odlučio da više neće trebati naše usluge. Treba uvijek gledati korak naprijed, čak i dva. Tijekom svih ovih godina učili smo od svih velikih tvrtki s kojima smo radili i mnogo smo naučili – kaže nam **Damir Krnić**, direktor Logiste koja je 2015. ostvarila 290 milijuna kuna prihoda i dobit od 6,6 milijuna i ne namjerava se iz prostora na Mlaki u nekadašnjoj industrijskoj zoni seliti u onu na Kukuljanovu.

Brz rast i razvoj mogao bi se dogoditi i Exeviju, maloj inovativnoj tehnološkoj tvrtki u vlasništvu **Edija Budimilića** koja je novi prostor pronašla u susjedstvu, u inkubatoru Riječke razvojne agencije Porin, u jednoj od obnovljenih zgrada propale tvornice Torpedo. Tvrta koja sa šest zaposlenih razvija mobilne aplikacije, web-rješenja i računalne igre osmislila je prototip pametnog prekidača za pametno grlo žarulje koji bilo tko može vrlo jednostavno i bez uputa postaviti bilo kamo na zid. – Cilj nam je proizvoditi u

SWOT ANALIZA

SNAGA

- blizina i dobra prometna povezanost grada
- važnost riječke luke
- industrijsko naslijeđe

SLABOSTI

- premala površina grada
- oduzeto prvenstvo luke na Jadranu
- neiskorišten pomorski potencijal, kruzeri gotovo ne pristaju u luku

PRILIKE

- razvoj turističkog brenda Rijeke kao grada industrijske baštine
- razvoj riječkoga prometnog pravca
- stručni kadar, inovativne i tehnološke ideje

PRIJETNJE

- slabljenje pozicije grada bez vlastitoga zaleđa
- gospodarska dominacija općina u kojima je industrijska zona
- iseljavanje u riječki prsten

Ministrica Žalac obećala županima jednostavniji put do novca iz fondova EU

Samo tri tjedna nakon preuzimanja dužnosti ministrica regionalnoga razvoja i fondova Europske unije **Gabrijela Žalac** okupila je župane i regionalne koordinatore. Na sastanku u Vukovaru predstavila im je novi smjer u upravljanju regionalnim razvojem Republike Hrvatske i fondovima Europske unije te 'Projekt Slavonija' u sklopu kojega će do 2020. iz Unijinih fondova biti osigurane dvije i pol milijarde eura isključivo za projekte u pet slavonskih županija.

– Vrlo sam zadovoljan. U 'Projektu Slavonija' vidim velike izgleda za uzlet naših gospodarstvenika, obrtnika, poduzetnika i malih poljoprivrednih proizvođača čiji će projekti biti sufinancirani iz fondova EU i do sto posto. To je snažan vjetar u leđa našoj županiji, ali i drugim slavonskim županijama – rekao je vukovarsko-srijemski župan **Božo Galić**.

Ministrica Žalac najavila je pojednostavnjenje natječajnog postupka u sljedećoj financijskoj perspektivi, pri čemu će se posebno olakšati pretfinanciranje projekata i objava natječaja. Istaknula je i sljedeće: – Izmjena zakonske regulative Hrvatskoj do početka 2018. osigurat će funkcionalnu i u proračunu utemeljenu regionalnu razvojnu politiku te sustavno upravljanje razvojem. Zakonskim izmjenama uspostaviti će se i dobro uređen sustav za upravljanje fondovima EU te poboljšati suradnja na regionalnoj i lokalnoj razini, što će ubrzati povlačenje novca europskih fondova. ■

DESET NAJVEĆIH GRADA RIJEKE

	TVRTKA	PRIHOD		DOBIT		BROJ ZAPOSLENIH	
		2015. (mil. kn)	PROMJENA	2015. (mil. kn)	PROMJENA	2015.	PROMJENA
1.	PLODINE d.d. , Rijeka	3879,34	13,6%	39,46	-11,2%	3230	6,8%
2.	ERSTE&STEIERMÄRKISCHE BANK d.d. , Rijeka	3541,95	-3,0%	-1241,39	*	2336	5,1%
3.	3. MAJ BRODOGRADILIŠTE d.d. , Rijeka	955,79	22,8%	143,88	**	1279	-1,3%
4.	JADROLINIJA , Rijeka	846,59	0,7%	10,86	32,9%	2120	-1,4%
5.	JGL d.d. , Rijeka	624,46	3,3%	20,55	-6,1%	683	-5,1%
6.	BRODOGRADILIŠTE 'VIKTOR LENAC' d.d. , Rijeka	535,74	46,3%	27,23	>>	536	2,7%
7.	LOGISTA d.o.o. , Rijeka	289,91	9,4%	6,65	19,0%	84	18,3%
8.	BRODOKOMERC NOVA d.o.o. , Rijeka	261,57	-4,1%	8,89	>>	541	-3,4%
9.	RI PETROL d.o.o. , Rijeka	245,05	106,6%	6,40	53,8%	26	4,0%
10.	LUKA RIJEKA d.d. , Rijeka	181,46	-1,7%	-10,20	***	710	-6,2%

* iz dobiti u gubitak ** iz gubitka u dobit *** povećan gubitak

Izvor: **Bisnode**

➔ Rijeci. Žao mi je da nešto moramo raditi na drugom kraju svijeta samo da bi bilo jeftinije. Volio bih da se vrati industrija koju smo ovdje nekoć imali – kaže vlasnik tvrtke **Edi Budimilić** koji je poslovno stasao na globalnoj sceni startupova.

Poduzetnički inkubator neplanirano je postao i prije osam godina oformljeni Znanstveno-tehnološki park Sveučilišta u Rijeci. Prvotna ideja bila je znanstvenoj zajednici omogućiti povezivanje s poslovnim, odnosno pomoći znanstvenicima da komercijaliziraju radove i postanu poduzetnici. U nedostatku interesa znanstvenika za poduzetnički koncept sveučilišna tvrtka Step Ri u zgradi od 3000 kvadrata u Sveučilišnom kampusu na Trsatu preorijentirala se na savjetovanje poduzetnika početnika i iznajmljivanje radnog prostora. Interes je sve veći.

Startupovi kao čip razvoja – Ako i ne uspiju realizirati ideju, a stopa uspješnosti u svijetu startupova relativno je mala, takve tvrtke završavaju s kompetencijama koje se ne stječu u redovitom školovanju, sa znanjem i vještinama koje nemaju ni neki

menadžeri. Uče nove metode komercijalizacije, upravljanja, razvoja, najbolju praksu razvijenu u svijetu u posljednjih deset godina, a koje glavna gospodarstva i industrije ignoriraju. Njihova razina kompetencije i znanja rješavanja problema mnogo je viša od onih koji su samo završili redovite obrazovne kanale – smatra **Boris Golob**, savjetnik za inovaciju proizvoda, usluga i poslovnih modela i poslovne strategije, direktor sveučilišne tvrtke Step Ri.

Premda se nitko ne zanosi idejama da će inovativni tehnološki startupovi zaposliti na tisuće ljudi i u grad bogate industrijske tradicije preko noći vratiti industriju, mladi ljudi s dobrim idejama okupljeni u poduzetničkim inkubatorima uvjereni su da mogu biti barem kotačić ili, preciznije, čip u dugotrajnom procesu ponovnog razvoja industrijske Rijeka. Svakako će im u tome dobro doći bilo kakva pomoć gradske vlasti koja nakon godina vrludanja traži novi identitet 'grada koji teče' i koja je razvoj kreativnih i kulturnih industrija zapisala kao važnu odrednicu strategije razvoja grada do 2020., kad Rijeka postaje Europska prijestolnica kulture. 🇺🇦

U SLJEDEĆEM BROJU

Poslovna scena
Istarske županije

U inspekciju poslovne scene grada Rijeka Liderova novinarska ekipa otišla je Hyundai Elantom.

Za sve kupce novih Hyundaijevih vozila vrijedi pet godina trostrukog jamstva bez ograničenja kilometraže.

POWERED BY

 HYUNDAI

